

risters Side i det andet Thing. Den 3die Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Broch) gjorde saaledes endnu stærkere gjældende, end maaffee noget Medlem her i Thinget i forrige Samling havde gjort det, Alt, hvad der kunde tale for, at Afløsningen skete ganske særdeles i Bøndernes Interesse, og derfor forekommer det mig, at en videregaaende Lov havde ikke saa liden en Chance for sig, naar man slog ind paa et af de Spor, som netop en af Godseierne havde antydet. En af Godseierne, den ærede 2den Landssthingsmand for 9de Kreds (Estrup), erklærede nemlig, at han var villig til at slutte sig til det Spor, der var foreslaaet af den 2den Landssthingsmand for 2den Kreds (H. P. Larsen), nemlig, at naar Jorddrotten og Bonden kunde enes, saa kunde de sælge Gaarden frit og uden noget Afdrag, hvorefter naar Gaarden først folgtes ved Fæstlelighed til de Efterladte, saa skulde Fæstefamilien bøde en Sjettedeel, og folgtes den til Andre ved Fæstlelighed, skulde Godseieren bøde en Trediedeel. Dette saakaldte Bødesystem troer jeg havde store Fordele, thi det lagde Tvang paa begge Sider, baade paa Bonden og paa Jorddrotten, og det indeholdt en Mulighed for, at man vistnok mere end paa anden Maade kunde fremstynde Afløsningen. Det gjør mig derfor ondt, at den ærede Forslagsstiller ikke er bleven nærmere ved sit tidligere Forslag, men er gaaet en mindre afgjørende Vej gjennem det Forslag, som her foreligger. Jeg kan ikke troe Andet, end at det saaledes af en æret Landssthingsmand for 2den Kreds antydede og af en æret Landssthingsmand for den 9de Kreds tiltraadte Forslag, maa have en Fremtid for sig, og dette gjør, at jeg kan ikke Andet end være mod § 10 i Lovforslaget; thi der anvender det ærede Medlem Bødesystemet uden at opnaae nogen almindelig Afløsning af Fæstevæsenet. Jeg troer, at det er en Tanke, som langt rettere maa gjemmes, til engang en ny Afsløsningslov kommer til at ligge for; thi man skal ikke forbruge de Midler, der staae til Raadighed, til mindre Formaal, og saa vist som jeg troer, at en Afsløsningslov til sidst maa komme, saaledes troer jeg, at man skal gjemme den i § 10 foreslaaede Maade; nem-

lig at paalægge en Afgift til Statskassen, indtil en saadan Lov er bleven til et Tidstrav. Af samme Grund kan jeg heller ikke være tilfreds med § 11; thi naar det ærede Medlem vil give Erstatning til den tiende Familie, saa troer jeg, som det flere Gange blev udtalt ifjor, at det er en meget illusorisk Erstatning, der gives. Som fremhævet fra Ministerbordet, vil det Hele, som opnaaes derved, være dette, at den Villighed, som Godseierne nu dog moralsk ansees forpligtede til at udvise, forsvinder, og der fremkommer et Krav til Staten, uden at denne ved Hjælp af denne Bestemmelse har Midlerne til at tilfredsstille det Krav, som Godseierne paa Grund af denne Bestemmelse have befriet sig for. Jeg vil derfor meget hellere see § 11 udeladt, og kunde man derimod opnaae at faae § 7 gjenneført, saaledes som det ærede Medlem har foreslaaet den, saa vil der ikke være saamange Tilfælde, uden at der ad anden Vej kunde raades Bod derpaa. Vel er der mange flere Tilfælde, end det i Begyndelsen af Forhandlingen ifjor lod antage, idet det fremgik af det 3die senere fremlagte Bilag, at der er mange af de tiende Familier, for hvilke der paa flere Godser sørges overordentlig slet, ligesom det fremgaaer af dette Bilag, at for mange Gaardes Vedkommende er der ingen Udsigt til, at de tiende Familier, hvis Gaarde eengang i Tiden ville blive inddragne formedelst andre allerede solgte Gaarde, ville faae nogen som helst Erstatning. Efter disse Bemærkninger om § 10 og § 11 skal jeg, idet jeg her har Ordet ved Sagens 1ste Behandling, kun tale det ærede Medlem for hele den øvrige Lov. Jeg troer navnlig, at man skylder den ærede Forslagsstiller Tak, fordi han i sit Forslag har optaget §§ 1 og 4; thi naar det kan skee, at der af et eneste Sogn ved en Landvæsenkommissionsforretning kan udtages 200 Td. Land til Herregaarden under Paaskud af Stovs Oprensning og Fredning, foruden at det behøves, at to Gaarde skulle gaae ind under Herregaarden til samme Formaal, saa forekommer det mig, naar ikke Fæstegaardene skulle aflædes af Eng, Gjerdsel og Slegt, at være nødvendigt at vedtage Forslaget saaledes, som det ærede Medlem har stillet det. Der-